

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నలవారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పారాయణచీక్ష

ఇరవై రెండవ రోజు పారాయణ - 02.07.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మి	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

పారాయణం చేయవలసిన సర్గ : 01

సర్గల ఏడుస సంఖ్య

91వ సర్గ

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

98 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెలామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణామ్, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థమ్, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెలామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మీతి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెఘుచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకనవతితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యసోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

స హతాశ్వో మహాతేజాః భూమౌ తిష్ఠన్నిశాచరః ।

ఇంద్రజిత్పరమక్రుద్ధః సంప్రజజ్వాల తేజసా ॥ 91.1 ॥ (2 సార్లు)

తౌ ధన్వినౌ జిఘాంసం తౌ అన్యోన్యమిషుభిర్భృశమ్ ।

విజయేనాభినిష్క్రాంతౌ వనే గజవృషావివ ॥ 91.2 ॥

నిబర్హయంతశ్చాన్యోన్యం తే రాక్షసవనౌకసః ।

భర్తారం న జహుర్యుద్ధే సంపతంతస్తతస్తతః ॥ 91.3 ॥

తతస్తాన్ రాక్షసాన్ సర్వాన్ హర్షయన్ రావణాత్మజః ।

స్తువానో హర్షమాణశ్చ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 91.4 ॥

తమసా బహులేనేమాః సంసక్తాస్సర్వతో దిశః ।

నేహ విజ్ఞాయతే స్వో వా పరో వా రాక్షసోత్తమాః ॥ 91.5 ॥

ధృష్టం భవంతో యుధ్యంతు హరీణాం మోహనాయ వై ।

అహం తు రథమాస్థాయ ఆగమిష్యామి సంయుగమ్ ॥ 91.6 ॥

తథా భవంతః కుర్వంతు యథేమే కాననౌకసః ।

న యుధ్యేయుర్దురాత్మానః ప్రవిష్టే నగరం మయి ॥ 91.7 ॥

ఇత్యుక్త్వా రావణసుతః వంచయిత్వా వనౌకసః ।

ప్రవివేశ పురీం లంకాం రథహేతోరమిత్రహా ॥ 91.8 ॥

స రథం భూషయిత్వా తు రుచిరం హేమభూషితమ్ ।

ప్రాసాశిశతసంపూర్ణం యుక్తం పరమవాజిభిః ॥ 91.9 ॥

అధిష్ఠితం హయజ్ఞేన సూతేనాస్తోపదేశినా ।

ఆరురోహ మహాతేజాః రావణీస్సమితింజయః ॥ 91.10 ॥

న రాక్షసగణైర్ముఖ్యైః వృతో మందోదరీసుతః ।

నిర్యయౌ నగరాత్పూర్ణం కృతాంతబలచోదితః ॥ 91.11 ॥

సోఽభినిష్క్రమ్య నగరాత్ ఇంద్రజిత్పరవీరహా ।

అభ్యయాజ్జవనైరశ్చైః లక్ష్మణం సవిభీషణమ్ ॥ 91.12 ॥

తతో రథస్థమాలోక్య సామిత్రీ రావణాత్మజమ్ ।

వానరాశ్చ మహావీరాః రాక్షసశ్చ విభీషణః ।

విస్మయం పరమం జగ్ముః లాఘవాత్తస్య ధీమతః ॥ 91.13 ॥

రావణిశ్చాపి సంక్రుద్ధః రణే వానరయూథపాన్ ।
పాతయామాస బాణౌఘైః శతశోఽథ సహస్రశః ॥ 91.14 ॥

స మండలీకృతధనుః రావణిస్సమితింజయః ।
హరీనభ్యహానత్ క్రుద్ధః పరం లాఘవమాస్థితః ॥ 91.15 ॥

తే వధ్యమానా హరయః నారాచైర్భీమవిక్రమాః ।
సౌమిత్రం శరణం ప్రాప్తాః ప్రజాపతిమివ ప్రజాః ॥ 91.16 ॥

తతస్సమరకోపేన జ్వలితో రఘునందనః ।
చిచ్ఛేద కార్ముకం తస్య దర్శయన్ పాణిలాఘవమ్ ॥ 91.17 ॥

సోఽన్యత్కార్ముకమాదాయ సజ్యం చక్రే త్వరన్నివ ।
తదప్యస్య త్రిభిర్బాణైః లక్ష్మణో నిరకృంతత ॥ 91.18 ॥

అథైనం చిన్నధన్వానమ్ ఆశీవిషవిషోపమైః ।
వివ్యాధోరసి సౌమిత్రః రావణిం పంచభిశ్శరైః ॥ 91.19 ॥

తే తస్య కాయం నిర్భిద్య మహాకార్ముకనిస్సృతాః ।
నిపేతుర్దరణీం బాణాః రక్తా ఇవ మహేలారగాః ॥ 91.20 ॥

స భిన్నవర్మా రుధిరం వమన్ వక్త్రేణ రావణిః ।
జగ్రాహ కార్ముకశ్రేష్ఠం దృఢజ్యం బలవత్తరమ్ ॥ 91.21 ॥

స లక్ష్మణం సముద్దిశ్య పరం లాఘవమాస్థితః ।
వవర్ష శరవర్షాణి వర్షాణీవ పురందరః ॥ 91.22 ॥

ముక్తమింద్రజితా తత్తు శరవర్షమరిందమః ।
అవారయదసంభ్రాంతః లక్ష్మణస్సుదురాసదమ్ ॥ 91.23 ॥

దర్శయామాస చ తదా రావణిం రఘునందనః ।
అసంభ్రాంతో మహాతేజాః తదద్భుతమివాభవత్ ॥ 91.24 ॥

తతస్తాన్ రాక్షసాన్ సర్వాన్ త్రిభిరేకైకమాహవే ॥ 91.25 ॥
అవిధ్యత్పరమక్రుద్ధః శీఘ్రాస్త్రం సంప్రదర్శయన్ ।

రాక్షసేంద్రసుతం చాపి బాణౌఘైస్సమతాడయత్ ॥ 91.26 ॥
సోఽతివిద్ధో బలవతా శత్రుణా శత్రుఘాతినా ।

అసక్తం ప్రేషయామాస లక్ష్మణాయ బహూన్ శరాన్ ॥ 91.27 ॥
తానప్రాప్తాన్ శితైర్బాణైః చిచ్ఛేద రఘునందనః ।

సారథేరస్య చ రణే రథినో రథసత్తమః ।
శిరో జహార ధర్మాత్మా భల్లీనానతపర్వణా ॥ 91.28 ॥

అసూతాస్తే హయాస్తత్ర రథమాహురవిక్లవాః ।
 మండలాన్యభిధావన్తః తదద్భుతమివాభవత్ ॥ 91.29 ॥
 అమర్షవశమాపన్నః సౌమిత్రిర్దృఢవిక్రమః ।
 ప్రత్యవిధ్యద్ధయాంస్తస్య శరైర్విత్రాసయన్ రణే ॥ 91.30 ॥
 అమృష్యమాణస్తత్కర్మ రావణస్య సుతో బలీ ।
 వివ్యాధ దశభిర్బాణైః సౌమిత్రిం తమమర్షణమ్ ॥ 91.31 ॥
 తే తస్య వజ్రప్రతిమాః శరాస్సర్పవిషోపమాః ।
 విలయం జగ్మురాహత్య కవచం కాంచనప్రభమ్ ॥ 91.32 ॥
 అభేద్యకవచం మత్వా లక్ష్మణం రావణాత్మజః ।
 లలాటే లక్ష్మణం బాణైః సుపుంఖైస్త్రిభిరింద్రజిత్ ।
 అవిధ్యత్పరమక్రుద్ధః శీఘ్రాస్త్రం చ ప్రదర్శయన్ ॥ 91.33 ॥
 తైః పృషత్కైర్లలాటస్తైః శుశుభే రఘునందనః ।
 రణాగ్రే సమరశ్లాఘీ త్రిశృంగ ఇవ పర్వతః ॥ 91.34 ॥
 స తథా హ్యర్దితో బాణైః రాక్షసేన మహామ్బుధే ।
 తమాశు ప్రతివివ్యాధ లక్ష్మణః పంచభిశ్శరైః ।
 వికృష్యేంద్రజిత్ యుద్ధే వదనే శుభకుండలే ॥ 91.35 ॥
 లక్ష్మణేంద్రజితౌ వీరౌ మహాబలశరాసనౌ ।
 అన్యోన్యం జఘ్నుతుర్బాణైః విశిఖైర్భీమవిక్రమౌ ॥ 91.36 ॥
 తతశ్శోణితదిగ్ధాంగౌ లక్ష్మణేంద్రజితావుభౌ ।
 రణే తౌ రేజతుర్వీరౌ పుష్పితావివ కింశుకౌ ॥ 91.37 ॥
 తౌ పరస్పరమభ్యేత్య సర్వగాత్రేషు ధన్వినౌ ।
 ఘోరైర్వివ్యధతుర్బాణైః కృతభావావుభౌ జయే ॥ 91.38 ॥
 తతస్సమరకోపేన సంయుక్తో రావణాత్మజః ।
 విభీషణం త్రిభిర్బాణైః వివ్యాధ వదనే శుభే ॥ 91.39 ॥
 అయోముఖైస్త్రిభిర్విధ్వా రాక్షసేంద్రం విభీషణమ్ ।
 ఏకైకేనాభివివ్యాధ తాన్ సర్వాన్ హరియూథపాన్ ॥ 91.40 ॥
 తస్మై దృఢతరం క్రుద్ధః జఘాన గదయా హయాన్ ।
 విభీషణో మహాతేజాః రావణేస్సుదురాత్మనః ॥ 91.41 ॥
 స హతాశ్వాదవఘ్నత్య రథాన్నిహతసారథేః ।
 రథశక్తిం మహాతేజాః పితృవ్యాయ ముమోచ హ ॥ 91.42 ॥

తామాపతంతీం సంప్రేక్ష్య సుమిత్రానందవర్ధనః ।
 చిచ్ఛేద నిశితైర్బాణైః దశధా సాఽపతద్భువి ॥ 91.43 ॥

తస్మై దృఢధనుః క్రుద్ధః హతాశ్వాయ విభీషణః ।
 వజ్రస్పర్శసమాన్ పంచ ససర్జోరసి మార్గణాన్ ॥ 91.44 ॥

తే తస్య కాయం నిర్బిద్య రుక్మపుంఖా నిమిత్తగాః ।
 బభూవుర్లోహితా దిగ్ధాః రక్తా ఇవ మహెలారగాః ॥ 91.45 ॥

స పితృవ్యాయ సంక్రుద్ధః ఇంద్రజిచ్ఛరమాదదే ।
 ఉత్తమం రక్షసాం మధ్యే యమదత్తం మహాబలః ॥ 91.46 ॥

తం సమీక్ష్య మహాతేజా మహేషుం తేన సంహితమ్ ।
 లక్ష్మణోఽస్యాదదే బాణమ్ అన్యం భీమపరాక్రమః ॥ 91.47 ॥

కుబేరేణ స్వయం స్వప్నే స్వస్మై దత్తం మహాత్మనా ।
 దుర్జయం దుర్విషహ్యం చ సేంద్రైరపి సురాసురైః ॥ 91.48 ॥

తయోస్తే ధనుషీ శ్రేష్ఠే బాహుభిః పరిఘోపమైః । ।
 వికృష్యమాణే బలవత్ క్రౌంచావివ చుకూజతుః ॥ 91.49 ॥

తాభ్యాం తౌ ధనుషి శ్రేష్ఠే సంహితౌ సాయకోత్తమౌ ।
 వికృష్యమాణౌ వీరాభ్యాం భృశం జజ్వలతుశ్శ్రియా ॥ 91.50 ॥

తౌ భాసయంతావాకాశం ధనుర్భ్యాం విశిఖౌ చ్యుతౌ ।
 ముఖేన ముఖమాహత్య సన్నిపేతతురోజసా ॥ 91.51 ॥

సన్నిపాతస్తయోరాసీత్ శరయోర్ఘ్నోరరూపయోః ।
 సధూమవిస్ఫులింగశ్చ తజ్జోఽగ్నిర్దారుణోఽభవత్ ॥ 91.52 ॥

తౌ మహాగ్రహసంకాశౌ అన్యోన్యం సన్నిపత్య చ ।
 సంగ్రామే శతధా యాంతౌ మేదిన్యాం వినిపేతతుః ॥ 91.53 ॥

శరౌ ప్రతిహతౌ దృష్ట్వా తావుభౌ రణమూర్ధని ।
 వ్రీడితౌ జాతరోషౌ చ లక్ష్మణేంద్రజితౌ తదా ॥ 91.54 ॥

సుసంరబ్ధస్తు సౌమిత్రిః అస్త్రం వారుణమాదదే ॥ 91.55 ॥

రౌద్రం మహేంద్రజిద్యుద్ధే వ్యస్పజద్యుధి నిష్ఠితః ।
 తేన తద్విహతం త్వస్త్రం వారుణం పరమాద్భుతమ్ ॥ 91.56 ॥

తతః క్రుద్ధో మహాతేజాః ఇంద్రజితృమితింజయః ।
 ఆగ్నేయం సందధే దీప్తం స లోకం సంక్షిపన్నివ ॥ 91.57 ॥

సారేణాస్త్రేణ తద్వీరః లక్ష్మణః ప్రత్యవారయత్ ॥ 91.58 ॥

అస్త్రం నివారితం దృష్ట్వా రావణిః క్రోధమూర్ఛితః ।
 ఆసురం శత్రునాశాయ ఘోరమస్త్రం సమాదదే ॥ 91.59 ॥
 తస్మాచ్ఛాపాద్వినిష్పేతుః భాస్వరాః కూటముద్గరాః ।
 శూలాని చ భృశుండ్యశ్చ గదాః ఖడ్గాః పరశ్వధాః ॥ 91.60 ॥
 తద్దృష్ట్వా లక్ష్మణస్సంఖ్యే ఘోరమస్త్రమథాసురమ్ ।
 అవార్యం సర్వభూతానాం సర్వశత్రువినాశనమ్ ।
 మాహేశ్వరేణ ద్యుతిమాన్ తదస్త్రం ప్రత్యవారయత్ ॥ 91.61 ॥
 తయోస్సుతుములం యుద్ధం సంబభూవాద్భుతోపమమ్ ।
 గగనస్థాని భూతాని లక్ష్మణం పర్యవారయన్ ॥ 91.62 ॥
 భైరవాభిరుతే భీమే యుద్ధే వానరరక్షసామ్ ।
 భూతైర్బహుభిరాకాశం విస్మితైరావృతం బభౌ ॥ 91.63 ॥
 ఋషయః పితరో దేవాః గంధర్వా గరుడోరగాః ।
 శతక్రతుం పురస్కృత్య రరక్షుర్లక్ష్మణం రణే ॥ 91.64 ॥
 అథాన్యం మార్గణశ్రేష్ఠం సందధే రాఘవానుజః ।
 హుతాశనసమస్పర్శం రావణాత్మజదారణమ్ ॥ 91.65 ॥
 సుపత్రమనువృత్తాంగం సుపర్వాణం సుసంస్థితమ్ ।
 సువర్ణ వికృతం వీరః శరీరాంతకరం శరమ్ ॥ 91.66 ॥
 దురావారం దుర్విషహ్యం రాక్షసానాం భయావహమ్ ।
 ఆశీవిషవిషప్రఖ్యం దేవసంఘైస్సమర్చితమ్ ॥ 91.67 ॥
 యేన శక్రో మహాతేజాః దానవానజయత్ప్రభుః ।
 పురా దైవాసురే యుద్ధే వీర్యవాన్ హరివాహనః ॥ 91.68 ॥
 తదైంద్రమస్త్రం సౌమిత్రిః సంయుగేష్వపరాజితమ్ ।
 శరశ్రేష్ఠం ధనుశ్రేష్ఠే నరశ్రేష్ఠోఽభిసందధే ॥ 91.69 ॥
 సంధాయామిత్రదళనం విచకర్ష శరాసనమ్ ।
 సజ్యమాయమ్య దుర్ధర్షం కాలో లోకక్షయే యథా ॥ 91.70 ॥
 సంధాయ ధనుషి శ్రేష్ఠే వికర్షన్నిదమబ్రవీత్ ।
 లక్ష్మీవాన్ లక్ష్మణో వాక్యమ్ అర్థసాధకమాత్మనః ॥ 91.71 ॥
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథిర్యది ।
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వః శరైనం జహి రావణిమ్ ॥ 91.72 ॥
 ఇత్యుక్త్వా బాణమాకర్ణం వికృష్య తమజిహ్మాగమ్ ।
 లక్ష్మణస్సమరే వీరః ససర్జైంద్రజితం ప్రతి ।
 ఐంద్రాస్తేణ సమాయోజ్య లక్ష్మణః పరవీరహా ॥ 91.73 ॥

స శిరస్సుశిరస్రాణం శ్రీమజ్జ్వలితకుండలమ్ ।
 ప్రమథ్యేంద్రజితః కాయాత్ పాతయామాస భూతలే ॥ 91.74 ॥
 తద్రాక్షస తనూజస్య చిన్నస్కంధం శిరో మహత్ ।
 తపనీయనిభం భూమౌ దదృశే రుధిరోక్షితమ్ ॥ 91.75 ॥
 హతస్తు నిపపాతాశు ధరణ్యాం రావణాత్మజః ।
 కవచీ సశిరస్రాణః విధ్వస్తస్సశరాసనః ॥ 91.76 ॥
 చుక్రుశుస్తే తతస్సర్వే వానరాస్సవిభీషణాః ।
 హృష్యన్తో నిహతే తస్మిన్ దేవా వృత్రవధే యథా ॥ 91.77 ॥
 అథాంతరిక్షే దేవానామ్ ఋషీణాం చ మహాత్మనామ్ ।
 అభిజ్ఞే చ సన్నాదః గంధర్వాస్సరసామపి ॥ 91.78 ॥
 పతితం తమభిజ్ఞాయ రాక్షసీ సా మహాచమూః ।
 వధ్యమానా దిశో భేజే హరిభిర్జితకాశిభిః ॥ 91.79 ॥
 వానరైర్వధ్యమానాస్తే శస్రాణ్యుత్ప్లుజ్య రాక్షసాః ।
 లంకామభిముఖా సస్రుః నష్టసంజ్ఞాః ప్రధావితాః ॥ 91.80 ॥
 దుద్రువుర్బహుధా భీతాః రాక్షసాశ్చతశో దిశః ।
 త్యక్త్యా ప్రహరణాన్ సర్వే పట్టసాసిపరశ్వధాన్ ॥ 91.81 ॥
 కేచిల్లంకాం పరిత్రస్తాః ప్రవిష్టా వానరార్ధితాః ।
 సముద్రే పతితాః కేచిత్ కేచిత్కేచిత్పర్వతమాశ్రితాః ॥ 91.82 ॥
 హతమింద్రజితం దృష్ట్వా శయానం సమరక్షితౌ ।
 రాక్షసానాం సహస్రేషు న కశ్చిత్ప్రత్యదృశ్యత ॥ 91.83 ॥
 యథాఽస్తు గత ఆదిత్యే నావతిష్ఠంతి రశ్మయః ।
 తథా తస్మిన్నిపతితే రాక్షసాస్తే గతా దిశః ॥ 91.84 ॥
 శాంతరశ్మిరివాదిత్యః నిర్వాణ ఇవ పావకః ।
 స బభూవ మహాతేజాః వ్యపాస్తగతజీవితః ॥ 91.85 ॥
 ప్రశాంతపీడా బహుళః నష్టారిష్టః ప్రతాపవాన్ ।
 బభూవ లోకః పతితే రాక్షసేంద్రసుతే తదా ॥ 91.86 ॥
 హర్షం చ శక్రో భగవాన్ సహ సర్వైస్సురర్షభైః ।
 జగామ నిహతే తస్మిన్ రాక్షసే పాపకర్మణి ॥ 91.87 ॥
 ఆకాశే చాపి దేవానాం శుశ్రువే దుందుభిస్సనః ॥ 91.88 ॥
 నృత్యద్భిరప్పరోభిశ్చ గంధర్వైశ్చ మహాత్మభిః ॥ 91.89 ॥

వవృషుః పుష్పవర్షాణి తదద్భుతమభూత్తదా ।

ప్రశశంసుర్హతే తస్మిన్ రాక్షసే క్రూరకర్మణి ॥ 91.90 ॥

శుద్ధా ఆపో దిశశ్చైవ జహృషురైత్యదానవాః ॥ 91.91 ॥

ఆజగ్ముః పతితే తస్మిన్ సర్వలోకభయావహే ।

ఊచుశ్చ సహితాస్సర్వే దేవగంధర్వదానవాః ।

విజ్వరాశ్శాంతకలుషాః బ్రాహ్మణా విచరన్త్వతి ॥ 91.92 ॥

తతోఽభ్యనందన్ సంహృష్టాః సమరే హరియూథపాః ।

తమప్రతిబలం దృష్ట్వా హతం నైర్మతపుంగవమ్ ॥ 91.93 ॥

విభీషణో హనూమాంశ్చ జాంబవాంశ్చర్షయూథపః ।

విజయేనాభినందంతః తుష్టువుశ్చాపి లక్ష్మణమ్ ॥ 91.94 ॥

క్ష్యేళంతశ్చ నదంతశ్చ గర్జంతశ్చ ప్లవంగమాః ।

లబ్ధలక్షా రఘుసుతం పరివార్యోపతస్థిరే ॥ 91.95 ॥

లాంగూలాని ప్రవిధ్యంతః స్ఫోటయంతశ్చ వానరాః ।

లక్ష్మణో జయతీత్యేవం వాక్యం విశ్రావయంస్తదా ॥ 91.96 ॥

అన్యోన్యం చ సమాశ్లిష్య కపయో హృష్టమానసాః ।

చక్రురుచ్ఛావచగుణాః రాఘవాశ్రయజాః కథాః ॥ 91.97 ॥

తదసుకరమథాభివీక్ష్య హృష్టాః, ప్రియసుహృదో యుధి లక్ష్మణస్య కర్మ ॥

పరమముపలభన్ మనఃప్రహర్షం, వినిహతమింద్రరిపుం నిశమ్య దేవాః ॥91.98॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకనవతితమస్సర్గః

అథ ద్వినవతితమస్సర్గః

రుధిరక్లిన్నగాత్రస్తు లక్ష్మణశ్శుభలక్షణః ।

బభూవ హృష్టస్తం హత్వా శక్రజేతారమాహవే ॥ 92.1 ॥

శీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।
 దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
 కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్మతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।
 ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
 క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
 అన్యాయశ్చాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
 ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్పయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహః ।
 సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
 దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
 ప్రవిశ్యాఽహృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
 సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్వ్యై, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥
 విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।

అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రవైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్ససమాహితః ।

క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత,సిద్ధమంత్రః ।

గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే

విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః

అథ క్షమావ్రార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ - కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

